

**Information till dig som vill bli medboende
när din partner flyttar till särskilt boende**



Vad innebär medboende?

Med medboende menas make, maka, sambo eller registrerad partner som flyttar med till äldreboendet utan att själv ha behov av sådant boende.

Vem kan bli medboende?

I enlighet med socialtjänstlagen (SoL) 4 kapitlet 1 c § har äldre människor som beviljas plats i särskilt boende rätt att fortsätta bo tillsammans med sin partner, även i det särskilda boendet. Detta gäller oavsett om du som flyttar med har behov av särskilt boende eller inte.

Syftet med rätten att bo tillsammans i särskilt boende är att par ska kunna fortsätta bo tillsammans även om den ena parten behöver så omfattande stöd, vård och omsorg att hen behöver bo i ett särskilt boende. Lagstiftningen och riktlinjerna för parboende i särskilt boende inom äldreomsorgen gäller äldre personer över 65 år och omfattar inte yngre personer med funktionsnedsättning som har beslut om särskilt boende enligt SoL eller Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Riktlinjerna gäller i de fall då endast den ena parten har biståndsbeslut om särskilt boende.

Möjligheten att bo tillsammans ingår i det som kallas en skälig levnadsnivå för äldre personer som bor eller har bott tillsammans under en längre tid. Insatsen är frivillig och förutsätter att båda parter vill fortsätta bo tillsammans. Avgörande för prövningen gällande medboende i detta avseende är den biståndsberättigades behov av särskilt boende. Det kan alltså finnas par som inte uppfyller krav enligt bestämmelsen. Vid avslag kan besluten överklagas till och avgöras av förvaltningsdomstol.

Ansökan

Personen som ansöker om särskilt boende kan i samband med det även ansöka om möjlighet för medboende att flytta med. Den som redan bor i särskilt boende kan också ansöka om detta. Ansökningsblankett finns på Svalövs kommuns hemsida www.svalov.se och heter "Ansökan om särskilt boende i Svalövs kommun". Det är den som är beviljad särskilt boende som ansöker hos vård- och omsorgsnämnden, enheten för myndighetsutövning, om att hens partner ska kunna flytta med till det särskilda boendet.

Begränsad tid eller tillsvidare?

En ansökan om medboende kan avse en begränsad tid eller vara tillsvidare. Den som är i behov av särskilt boende ska ange vilket som önskas i sin ansökan. Handläggare utreder om ansökan om medboende gäller för en begränsad tid eller tillsvidare. Denna fråga är viktig då det kan vara aktuellt med ett tidsbegränsat beslut. Om det är ett tidsbegränsat beslut så kommer handläggare fatta beslut om delavslag och vård- och omsorgsnämnden har skyldighet att informera den som ansöker om detta.

Utredning

Att ha möjlighet att bo tillsammans ska alltid vara ett frivilligt val och det är viktigt att båda parter vilja utredas noga. Vid utredningen ska vård- och omsorgsnämnden dels utreda om paret har bött tillsammans under en längre tid och om de vill fortsätta göra det i det särskilda boendet.

Beslut

I beslutet ska det framgå att paret beviljas att bo tillsammans. För medboende fattas inte något eget beslut om plats på särskilt boende. Om medboende har behov av insatser behöver denne göra en ansökan hos vård- och omsorgsnämnden på samma

sätt som för ordinärt boende (eget boende). Blankett för detta finns på Svalövs kommuns hemsida och heter "Ansökan om stöd i hemmet".

I samband med att ansökan om medboende beviljas ska vård- och omsorgsnämnden ta reda på hur paret vill att beslutet ska genomföras för att de ska uppleva att de bor tillsammans. Denna information behövs för att matcha önskemålen med möjligt särskilt boende. Ett gynnande beslut kan inte återkallas enbart på grund av att den enskilde tackar nej till erbjudet boende. Den enskilde får fortsätta att ha ansökan aktuell och ett nytt erbjudande ges så snart det är möjligt.

Överklagan

Beslutet om att få bo tillsammans i ett särskilt boende är ett biståndsbeslut och kan överklagas. Det är personen som har eller ska beviljas särskilt boende som överklagar avslag på ansökan om medboende om inte den medboende själv ansökt om insatsen. Skälen för avslag kan vara att makarna inte bedömts bo eller ha bött tillsammans under en längre tid eller att de inte är överens om att bo tillsammans.

Möjlighet att provbo

Att bo tillsammans ska alltid vara ett frivilligt val och det är viktigt att båda parter villja utreds noga. Det ska vara möjligt att provbo och sedan ändra sig. Den medboende ges möjlighet att under en månads tid provbo. Handläggaren ansvarar då för att informera avgiftshandläggaren om den medboende önskar provbo under en månads tid. Om paret önskar nyttja provbo-perioden är det därför lämpligt att den som inte har behov av särskilt boende utan vill vara medboende behåller sin ordinarie bostad en tid. Medboende kan även ansöka om jämkning i max tre månader från det att denne flyttar in.

Boendet

Vård- och omsorgsnämnden ska säkerställa att boendeformen i det särskilda boendet tillgodoser den biståndsberättigades omsorgsbehov. Arbetsmiljön ska också säkerställas så att den enskildes behov av stöd kan tillgodoses. Det ska finnas plats för personalen att hjälpa den boende och det ska finnas plats för hjälpmedel.

I Svalövs kommun finns det två typer av boenden där äldre kan få bo tillsammans, nämligen i boende med allmäninriktning och med

demensinriktning. Samtliga lägenheter i särskilda boende består av ett rum, toalett och kokvrå. De varierar i lägenhetsstorlek och utformning. Parboende kan innebära boende i samma lägenhet eller i var sin lägen-



het på samma särskilda boende. Det viktiga är att personerna upplever att de bor tillsammans. Den som beviljas medboende beviljas plats inom boendets enhet.

Stöd med insatser

Om den medboende inte har beviljats några insatser enligt SoL för egen räkning sköter hen sig på egen hand. Detta gäller såväl matlagning som tvätt och städning. När paret bor



i varsin lägenhet ansvarar således personalen på det särskilda boendet bara för den biståndsberättigades praktiska insatser i hemmet. När paret delar lägenhet görs en bedömning av vilka faktiska resurser som finns hos paret tillsammans. Den med-

boende har ingen omvårdnadsplikt gentemot den biståndsberättigade. Därför avgör den medboende själv i vilken omfattning hen vill hjälpa till med personlig vård av den biståndsberättigade.

Mat och måltider

Vissa av lägenheterna möjliggör tillagning av måltider. I andra lägenheter är det möjligt att tillaga enklare måltider, men inte fullvärdig kost. Den som är medboende erbjuds ett måltidsabonnemang och betalar en månadskostnad enligt gällande avgiftsregler.

Tvätt och städning

Den medboende ska i huvudsak ta hand om sig själv. Det innebär till exempel att ta hand om tvätt och städning. Eftersom badrummen i särskilda boenden inte är utrustade med tvättmaskiner kan boendets tvättstuga användas, exempelvis vid vissa tidpunkter i veckan. Vill den medboende ha hjälp med tvätt och städning ansöker hen om hemvård.

Hemvård

Om den medboende behöver hemvård görs en ansökan hos vård- och omsorgsnämnden som utreder behovet. Efter utredning och beslut beställs hemvårdsinsatsen av det sär-

skilda boendet. Den enskilde betalar avgift enligt gällande avgiftsregler. Det innebär att handläggningen sker på samma sätt som i ordinärt boende (eget boende) med den skillnaden att den enskilde av praktiska skäl inte väljer utförare. Vård- och omsorgsnämnden som beviljar hemvårdsinsatser på boendet ska också fastslå nivån för omsorgsbehovet. Vård- och omsorgsnämnden utreder behovet av hemvård enligt 4 kap. 1 § SoL.

Hälsa- och sjukvårdsinsatser

Enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL ska kommunen erbjuda hälso- och sjukvård åt dem, som efter beslut av kommunen, har biståndsbedömd rätt till särskilt boende för äldre.

Den medboende omfattas inte av kommunens skyldigheter utan söker hälso- och sjukvård av primärvården/ husläkare. Boendets hälso- och sjukvårdspersonal ska dock kunna vara behjälplig för den medboende vid akut uppkomna sjukvårdsbehov.

Avgifter

Den medboende omfattas inte av avgiftsreglerna enligt SoL så länge hen inte har några insatser. Om den medboende har biståndsbedömd


hemvårdsinsats, till exempel i form av tvätt, betalar hen avgift enligt gällande avgiftsregler. Den medboende betalar även hyra.

Hyresrättsliga frågor

Redan vid inflyttning kommer medboende informeras om vad som händer om biståndsbehovet upphör genom att den som beviljats boendet avlider eller vill flytta från boendet. Medboende har i dessa fall inte längre rätt att bo kvar i det särskilda boendet. Hyresgästen i särskilt boende har normalt besittningsskydd. Besittningsrätten kan avstås av hyresgästen. Detta ska vara skriftligt. Hyresnämnden ska godkänna avståendet om det görs innan hyresförhållandet inleds. Avståendet gäller dock högst i 4 år.

Villkor i hyresavtalet

Om det bifogas en bilaga till ett hyresavtal enligt ovan är målsättningen att det ska anses som ett hyresvillkor. Enligt 12 kap. 45 a § JB ska det upprättas en särskild handling avseende besittningsavstående. Denna handling heter "överenskommelse om avstående från besittningsskydd – bostad" och finns på Hyresnämndens hemsida.



Det är speciella förutsättningar som blir en del av avtalsinnehållet mellan parterna. Överenskommelsen om avstående från besittningsskydd ska skrivas under av både den biståndsberättigade och den medboende. Till ansökan ska Svalövs kommun bifoga hyresavtalet.

Parterna, hyresgästen och hyresvärden blir bundna av avtalsvillkoren, men kan i princip alltid få prövat skäligheten av villkoren. En tredje part till exempel en partner kan inte bli bunden av delar av ett hyresavtal. Ett sådant villkor ersätter dock inte ett avstående från besittningsskydd. Ett avstående från besittningsskydd är aldrig ett hyresvillkor utan ett separat avtal skiljt från hyresavtalet. Skulle parterna bli oeniga, sägs hyresgästen upp och tvisten överlämnas till hyresnämnden för prövning.



För frågor kontakta:

Myndighetsenheten

Telefontid vardagar 08.30-10.00

0418-47 51 16

E-post: myndighetsenheten@svalov.se